

Hvad er forskellen på at være mørkeblind og

natteblind

Såfremt man om natten bevæger sig fra en oplyst vej og ind i en skov, så vil der gå flere minutter, før man grad-

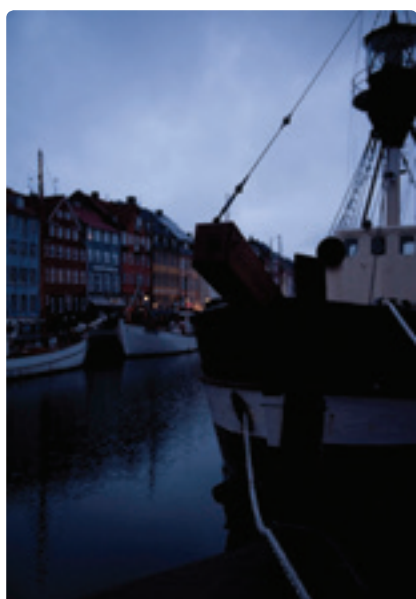
vist kan identificere gangstier, træer og grøfter. Indtil da er man **mørkeblind**.

Det skyldes ikke så meget, at pupillerne skal have tid til

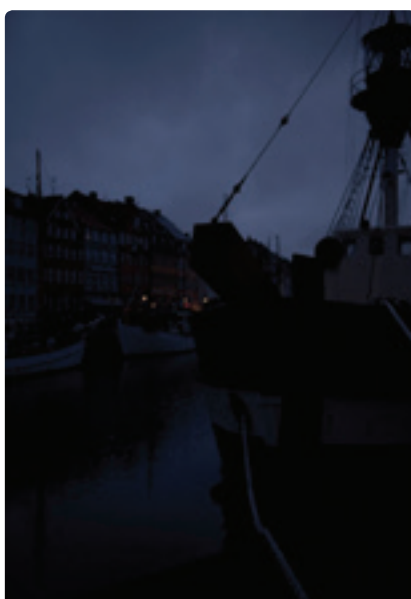
at udvide sig – det tager blot få sekunder afhængigt af ens alder – nej, det skyldes, at de mest lysfølsomme synsceller skal aktiveres. De fleste er aktiveret efter 15 min. – det foregår successivt – således at alle fungerer efter 20 min. Herefter ser normalsynede næsten lige så godt, som de katte, man måske møder i mørket, og som pudsigt nok alle er grå. Men man er ikke længere mørkeblind.

Det gælder dog kun til det øjeblik, hvor der dukker en bil op, hvis lygter sætter de lysfølsomme synsceller ud af funktion, hvorefter der på ny går 20 min., før mørkesynet når sin maksimale kapacitet.

Det skyldes nethindens opbygning. Den har to typer

Normalsynet, mørkesyn

Samme set af natteblind

Normalsynet, mørkesyn

Samme set af natteblind

synsceller – tappe – som er aktive i dagslys, og hvor næsten alle er placeret i den gule plet – og stave, som er natak-tive og hovedsageligt placeret

i den resterende nethinde.

Stave kan øge deres lysfølsomhed op til ca. 100.000 gange, men kan kun opfatte gråtoner – derfor er alle katte

grå i mørke. De danner orienteringssynet og mørkesynet, der effektivt opfatter bevægelser, men som ikke kan skelne detaljer. Synsbilledet er udvisket.

Tappe kan kun øge deres lysfølsomhed ca.100 gange, men de giver os skarpsynet og farvesynet. Deres funktion ophører, når lyset falder til skumringsniveau.

Natteblindhed forekommer sjældent. Det viser sig ved, at alt virker sort uden kontraster, når man færdes i mørke. Det gælder hele tiden – også efter 20 minutters forløb. Man kan ikke skelne, hvor vejen går eller ophører – kantsten kan ikke ses og ej heller vejrabatter.

Det skyldes en funktionsfejl i stavene pga. øjensygdom i den del af nethinden, som ligger uden for den gule plet. Det fører også ofte til indskrænket synsfelt, så synskravet til kørekort ikke opfyldes. ■ E.L.

Vidste du..?

- Selv om man er natteblind, kan kørekortet godt bevares, når kørslen begrænses til dagtimerne. Det gælder også kørekort til erhvervskørsel
- Ingen begrænsning til kørsel i dagtimerne fordrer, at en køreprøve efter solnedgang består
- Visse øjensygdomme, som fx grøn stær, er lumske på den måde, at de indskrænker synsfeltet gradvist uden, at patienten kan registrere det
- Hvis man er diagnosticeret for grøn stær eller, der er konstateret grøn stær i familien, bør øjenlæge konsulteres en gang årligt, fra man er fyldt 40 år for at sikre, at synskravene til kørekort er opfyldt
- Til privat kørekort er kravet til synsfelt i vandret plan mindst 120° og i lodret plan op og ned mindst 20°